

Nespalujte odpad!

Podzim a zima v některých místech naší republiky se nese obvykle v duchu nedýchatelného ovzduší. Denní imisní limity (laicky řečeno množství škodlivin, které nám v ovzduší dle zákona „může“ poletovat) bývají u některých látek mnohonásobně překračovány. Za těchto podmínek pak již standardně nastupují nejrůznější onemocnění dýchacích cest. Obzvláště citlivé jsou na zhoršené rozptylové podmínky děti, ženy, starší lidé a osoby s chronickými chorobami. Kromě chorob, které nás trápí v zimě, však škodliviny mohou napáchat škody, které nás v podobě závažných onemocnění potrápí až za několik let.

„Ovzduší je tu špatné, ale co s tím můžu dělat já? Nic“, zní asi nejčastější úvaha lidí. Omyl, můžete. Znečištění ovzduší vzniká výhradně lidskou činností (pomineme-li některé přírodní jevy, jako jsou požáry, erupce sopek a podobně). Dokážeme-li vzduch znečistit, je v našich silách jej i zlepšit. Ať už se jedná o velký průmyslový podnik, nebo kamna v rodinném domku.

A začněme tentokrát rovnou u těch kamen. Spalujete-li doma dřevo nebo kvalitní uhlí, „škodíte“ sobě a životnímu prostředí standardním způsobem a není vám téměř co vytknout. Nesmyslně vysoké ceny za plyn a elektřinu bohužel přiměly mnoho lidí uchýlit se zpět ke klasickým palivům. Někteří lidé však za účelem mnohdy nesmyslných úspor páli ledacos - například odpady.

Z pohledu laika vše, odpady nevyjímaje, shoří na hromádku popela. Mnozí lidé také namítají, že když se může spalovat odpad ve spalovnách, proč by jej nemohli spalovat oni doma. Mezi spalovnou a domácími kamny je ovšem razantní rozdíl - především v teplotě. Domácí kamna nikdy nejsou schopna vyvinout tak vysoké teploty, aby docházelo k téměř dokonalému spalování, nejsou vybavena ani složitými filtry na zachycení škodlivin. Co si tedy v kamnech spálíte, to si vaše rodina i sousedé venku pěkně nadýchají. Mezi vznikající škodliviny patří dioxiny, polyaromatické uhlovodíky (PAU), formaldehyd, benzen, kyselina chlorovodíková a další. Mnoho z těchto látek má karcinogenní účinky.

Podle současného zákona je jakékoli spalování odpadů v domácnostech zakázáno. Podle zákona jsou fyzické osoby (tedy občané) povinny nakládat s odpady podle systému, který stanoví obec/město, ve které žijí. Obce/města jim na oplátku (také podle zákona) musí poskytnout místa, kam mohou odpady ukládat. Podle jiného zákona (č. 86/2002) je možné spalovat v krbech, ohništích nebo grilech pouze dřevěné uhlí, čisté dřevo, seschlé palivo rostlinného původu, nebo certifikované plynné palivo. Obec si pak vlastní vyhláškou může stanovit, zda zakáže například pálení listí nebo hnědého uhlí.

Jak škodí spalování odpadů?

- Plasty - při jejich pálení vzniká nejvíce jedovatých látek. Např. při spalování PVC unikají do ovzduší dioxiny a sloučeniny chlóru. Spalováním polystyrenu vzniká jedovatý styren. Spalováním plastových fólií a lahví se do ovzduší dostanou polyaromatické uhlovodíky. Plastové obaly a výrobky patří do kontejneru na plasty.
- Staré palety, dřevo z demolice, rozbitý nábytek, chemicky ošetřené dřevo, natřená prkna - při jejich spalování se uvolňují například dioxiny a formaldehyd. Chemicky ošetřené dřevo, nábytek, dřevotříska apod. patří do sběrného dvora.
- Spalování nápojových kartonů (obalů od mléka, džusů apod.) produkuje jedovaté chlororganické látky a těžké kovy. Tyto obaly patří do tříděného odpadu.
- Celobarevné letáky a časopisy obsahují často velké množství těžkých kovů z barev a uvolňují se při spalování. Papír patří do tříděného odpadu nebo do sběrného dvora.

- Pálením pneumatik vnikají polyaromatické uhlovodíky (PAU) a další jedovaté látky. Staré pneumatiky patří do sběrného dvora.
- Dokonce i tráva či listí mohou být zdrojem škodlivých látek, pokud je pálíme na zahradě. Větší množství rostlinných zbytků patří na kompost nebo do sběrného dvora.

Zpracovalo sdružení Arnika v rámci projektu "Topíme ohleduplně k přírodě i sousedům".

Projekt "Topíme ohleduplně k přírodě i sousedům" podpořil Státní fond životního prostředí v Programu neinvestiční podpory projektů zaměřených na aktuální témata z oblasti ŽP – "Rizikové látky z domácích topenišť a dopravy a cesty k jejich snížení".

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí
České republiky